

Pranas Puodžiūnas

ŠVIETIMO KELIAI

(ATSIMINIMAI)

Gimiau aš Lietuvoje, aš 1883-tuosius metus. Mažžemio ūkininko šeimoje. Žemės mažai, o šima didėka, — viso septynetas vaikų, iš kurių du mirė, o penkeri užaugom. Vis dėlto, nepaisant sunkaus gyvenimo, tėvai stengėsi visus vaikus pamokyti. Bet tais laikais mokykla klausimas buvo nelengvas: mokyklų nebuvo, o vaikus lietuviškai mokytį rusų valdžios buvo griežtai uždrausta. Tačiau žmonės visokių kelių prasimanydavo, kad savo vaikams švietimo suteiktų. Tie keliai buvo vargo keliai, bet kartu ir didelio pasiryžimo keliai. Daug kam iš mūsų tais keliais tada reikėjo eiti.

Kaip aš paugau, tai vasarą galvijus ganiau, o žiemą tėvai nutarė, kad aš turiu mokytis. Surado man ir mokytoją. Nežinau aš dabar nei vardo to savo pirmojo mokytojo. Jį visi seneliu vadino. O senas tai jis tikrai buvo: palinkęs, vidutinio ūgio, platus sudėjimo. Turėjo jis mažą žemės sklypą, kurį jo giminės dirbo, o jis tik po namus triūsdavo. Nustebau pamatęs, kad senelis moteriškus darbus dirba: rateliu verpia. Aš buvau jo vienintelis mokinis, o jis mano pirmas mokytojas. Pasisodindavo jis mane šalia savęs ir išsitraukdavo apglamžytą pageltusią knygėlę. Tai buvo lietuviškas elementorius. Nežinau aš dabar vardo to elementoriaus, tik kad žemaičių tarne buvo surašytas, tai gerai atsimenu, nes pirmi mano skaityti žodžiai buvo "mana, tava". E-jau aš pas tą senelį mokytis visą žiemą ir visą elementorių skaityti išmokau. Pavasarį senelis pasiūkė tėvus ir liepė paklausti, kaip sūnus skaito. Paklačiau aš, atsimenu, žvaliai ir tėvai buvo patenkinti. Reiškia egzaminus išlaikiau ir mokyklą pas senelį pabaigiau. Tik visa bėda, kad kitas knygas sunkiai paskaitydavau, o tik tą elementorių gerai skaityti galėjau. Nesuprantama man tada buvo, kaip žmonės visokias knygas lengvai gali skaityti ir maniau, kad jie turi būti labai mokyti, nes įsivaizdavau, kad kiekvieną knygą reikia atskirai mokytis, kaip, kad aš savo elementorių per žiemą paritau. Mat, nei pats senelis nebuvo mokytas žmogus, nei mokytojas būdus žinojo. Kaip žinojo taip mokė. Vis dėlto jis mane toliau mokytis labai paskatino ir mokslo troškimo pirmus ledus pralaužė.

Per vasarą galvijus ganiau, o žiemą vėl mokytis pasiruošiau. Šį kartą jau pas keliaujančią "direktorių", kuris kaimyniniam kaime apsisėjo. Jo vardas buvo Bimkis. Mokinių turėjo apie 20. Mokytoja, kas savaitę ar kas dvi savaites, pasikeisdavo. Mat, kiekvienas ūkininkas, kurio vaikai mokėsi, priimdavo visą mokyklą. Per tą laiką ūkininkas ir mokytoją užlaikydavo: duodavo jam maistą ir nakvyne. O paskui mokyklą keliaudavo pas kitą ūkininką. Šeštadienis tada buvo subata, o pirmadienis, — panedėlis. Taigi mokytojas kiekvieną subatą paskaidavo pas kokį ūkininką reikiama ateiti panedėli. Nežinau kiek tie ūkininkai mokėjo mokytojų pinigais, kurie mokyklą su mokytoju išlaikydavo. Mes gyvenome atokiau nuo kaimo ir pas mus mokyklą niekada neatsikeldavo, bet atsimenu, kad mano tėvai už mano mokyklą mokėdavo 3 rublius per žiemą.

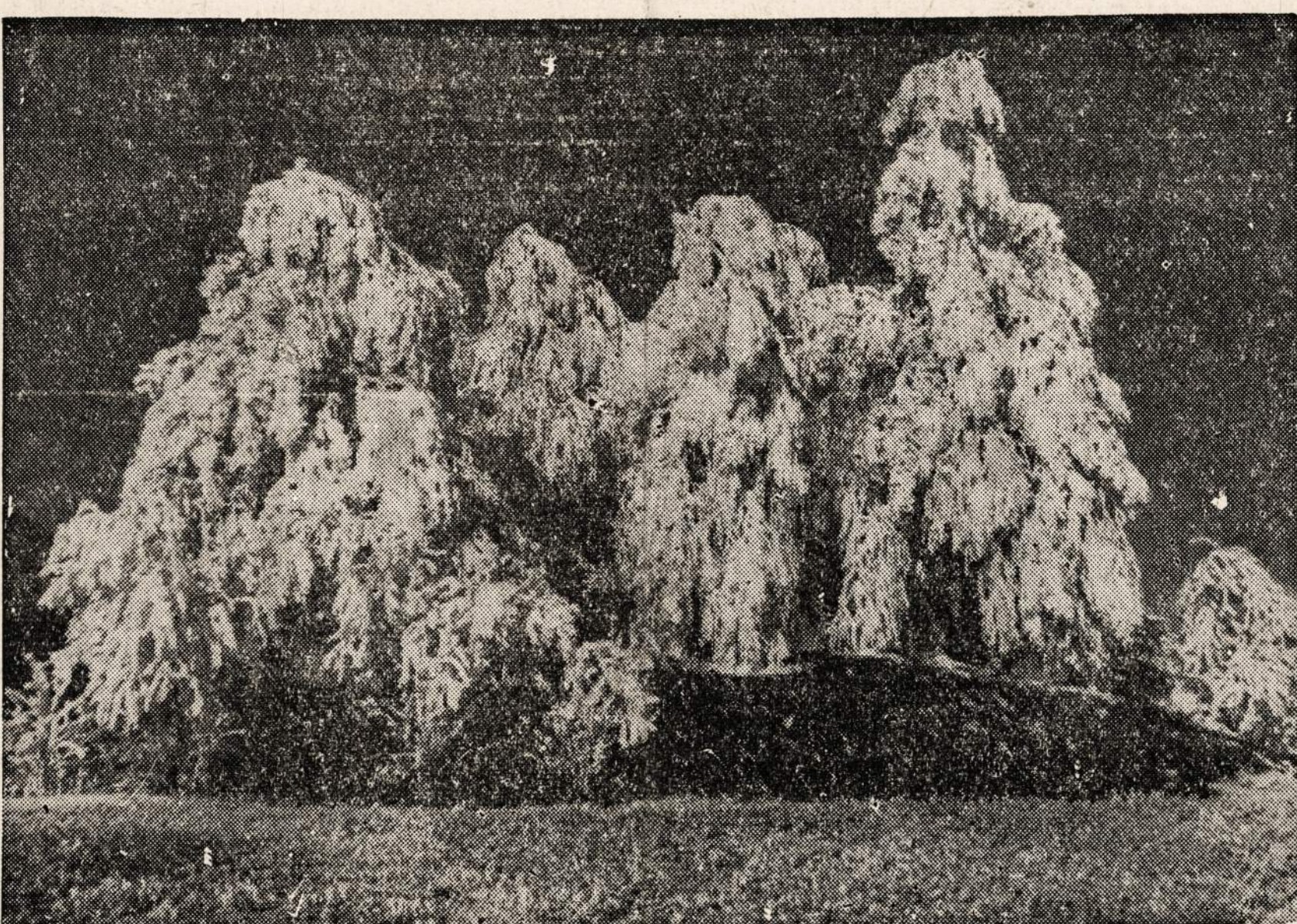
Bimkis jau buvo geresnis mokytojas, taip sakant "profesionalus". Pagal jo mokymą jau buvo galima iš visokios knygos la vargo skaityti. Atsimenu tas man didelio džiaugsmo sudarė ir mano nuomonė apie knygų skaitymo sunkumus žymiai pasikeitė. Mokė jis skaityti, rašyti ir katekizmo. Mokykloje buvo nustatyta drausmė ir ypačiai visiems vaikams tiek mokytojo tiek tėvų buvo įsakytas, kas daryti, jei rusų žandarai pasirodytų. Turėjom slėpti knygas, išsisklaidyti, žaisti ir neprisipažinti, kad mes mokytis sueiname. Mat tėvai apsiimdavo sumokėti už mokytoją pinigines pabaudas, jei rusai mokyklą susektų, o pačiam mokytojui grėšė kalėjimo bausmė už mokymą. Taigi žandaras buvo visiems pavojus ir mes vaikai tebe tik žinojome, bet ir jautėme. Įartinam būsiniui pasigirdus, akis kaip zuikiai išspogindavome ir ausys, rodos, nuo klausymo ištydavo. Mokytojas tuojau kur žvalensį ir vyresnį vaiką pasiūsdavo reikalą iširti, o mes visi kiti visokiems netikėtumams pasiruošdavome. Tačiau mano mokymosi metu pas Bimkį, nebuvo nei kartą užklupti. Gal būd dėl to, kad rusai Bimkį, nelabai mokytoją žmogų, taip smarkiai neįtardavo, o gal dėl to, kad visų apylinkės žmonių mokykla buvo labai saugojama ir pavojui pasirodžius žmonės iš labai toli perspėdavo.

Jei senelis mane mokytis paskatino ir padarino, tai Bimkis sudarė gerą pagrindą ateitčiai. Jis taipogi mokslo reikalą kažkaip praskaidrino: sužadino suvokimą, kad mokslas yra įveikiamas ir pasiekiamas mums lietuviško kaimo piemenims, jei tik mes turime pasiryžimo jo siekti ir spaudžiant žodį vertinim; ko išmokę neužmiršime, o svarbiausiai, jei stengsimės viską gerai suprasti, o ko nesupratę stengsimės išsiaiškinti.

Pas senelį besimokant man susidarė įspūdis, kad mokslas sunkiai įveikiamas ir mano pasiryžimą mokytis slėgė to sunkumo baimė, bet pasimokius pas Bimkį, ta baimė išnyko ir aš paalengvėjau.

Paties Bimkio mokslas buvo ribotas, nors jis nežlogai mokino. Per kelias žiemas aš išėjau to keliaujančio "direktoriaus" mokslo kursą. Tėvai nutarė mane ir toliau mokytį. Gimnazijos arti nebuvo, o toliau važiuoti lėšos neleido. Be to, gimnazijoje mokslas rusiškai, o aš rusiškai nieko nemokėjau. Rusišką kalbą niekas nemėgo, bet be jos aukštesnio mokslo tada eiti nebuvo galima. Lietuvišką slaptą aukštesnę mokyklą buvo neįmanoma išlaikyti. Surinkti vaikus iš platesnės apylinkės ir juos arčiau mokyklos apgyvendinti ir pačią mokyklą slaptai išlaikyti, — jau buvo neįmanoma uždavinys. Vis dėlto atskirti kaimai išlaikydavo mokytojus, kurie bent dalinai tokias mokyklas atstodavo ar bent paruošdavo vaikus aukštesnei mokyklai, kuri jau turėjo būti vieša ir mokslas rusų kalba dėstomas. Tačiau vaikai tokių mokytojų paruošti, jau buvo lietuviškos dvasios ir lietuvišką raštą mokėjo. Slapta lietuviška spauda ir lietuviškos organizacijos jų auklėjimą tęsdavo.

Trečiasis mano mokytojas buvo Klimas. Jis mokė lietuviškai ir rusiškai. Rusiškai, matomai, tam, kad norintieji, galėtų mokslą viešose mokyklose tęsti. Klimas buvo mokytas žmogus. Jis buvo baigęs gimnaziją ir buvo buvęs kunigų seminarijoje, kurios jis nebaigė dėl man nežinomų priežasčių. Klimas mokindavo ir gimnazistus, kuriems reikdavo kokius egzaminus išlaikyti ir mokindavo tuos, kurie rengėsi į kunigų seminarijas. Gerai žinojęs lotynų ir graikų kalbas. Atsimenu, kad kokiu tai reikalu ir kam tai reikėjo lotyniškai laiškas parašyti, kurio ir vietos kunigai surašyti nepajėgė, o Klimas šią laišką greitai surašė. Apie tai žmonės ilgai kalbėjo. Taigi šis Klimas slaptai nuo rusų žandarų vaikų mokė. Ir žandarai jį gerai žinojo. Jis jau buvo kelis kartus žandarų kalinamas ir rusų valdžios po įvairius kalėjimus trankomas. Vien mūsų apylinkėje jį jau buvo du kartus pačiupę už vaikų mokymą ir vietos ūkininkai sumetė pinigine pabauda sumokėti vieną kartą 30 rublių, kitą kartą 50 rublių. Be tų piniginių pabaudų, Klimas turėjo nustatytą laiką ir kalėjime atsedėti.

ZIEMA LIETUVOJE

KAZYS INCIOŲA

PO SENA OBELIM

Juk užmirši mane, kaip tą vasarą,
kaip už sodo nuviltusį apynį.
Juk užmirši taip lengva. Ir kas yra,
jei ta vasara mudu taip lepinio?

S'enpioviai grįš pro gelstančias paruges,
saulė leis iš miškus nusiminusi,—
ir užmirši, kad naktys tos neregės
tada kažką kažin kur išsinešė.

Ajerai svyrs kvapūs klėtėlėje,
mos kiti iš palaukių kepurėmis,—
su kiltais šoks siais ratelįje
mylima jų ir neatžiūrima.

Stos ruduo. Plauks piršliai šnekiom vilkstinėm.
Ne tavęs klaus, tik kraičių ir pinigų.
Veš svetur. Ar širdis pasiūlys tenai,
ar atminsi mane ten—kas žino gi?

Spaus vagai—šauksies Dievo sukniubusi.
Mirs vaikai—grabelius neš į kapines.
Eis geruoju—tuksi šilkų rūbuse,
visi girs: myli vyras ją, lepiną.

Ir tau rodysis keista:—Dievuli ma!
Na—kvailiai! Tada vylmės dviese ko.
Visur—dirbama, valgoma, gulima...
Tušcia ją—tą senos meilės priesaiką!—

Kur žiūri? Ir blakstienų nejudini.
Girdi dainą?—Ei tūta, ei dobilio...
Slamščia vėjas ir atneša rudenį,—
parymokim po šia sena obelimi.

tų mokslą viešose mokyklose tęsti. Klimas buvo mokytas žmogus. Jis buvo baigęs gimnaziją ir buvo buvęs kunigų seminarijoje, kurios jis nebaigė dėl man nežinomų priežasčių. Klimas mokindavo ir gimnazistus, kuriems reikdavo kokius egzaminus išlaikyti ir mokindavo tuos, kurie rengėsi į kunigų seminarijas. Gerai žinojęs lotynų ir graikų kalbas. Atsimenu, kad kokiu tai reikalu ir kam tai reikėjo lotyniškai laiškas parašyti, kurio ir vietos kunigai surašyti nepajėgė, o Klimas šią laišką greitai surašė. Apie tai žmonės ilgai kalbėjo. Taigi šis Klimas slaptai nuo rusų žandarų vaikų mokė. Ir žandarai jį gerai žinojo. Jis jau buvo kelis kartus žandarų kalinamas ir rusų valdžios po įvairius kalėjimus trankomas. Vien mūsų apylinkėje jį jau buvo du kartus pačiupę už vaikų mokymą ir vietos ūkininkai sumetė pinigine pabauda sumokėti vieną kartą 30 rublių, kitą kartą 50 rublių. Be tų piniginių pabaudų, Klimas turėjo nustatytą laiką ir kalėjime atsedėti.

gus kaime gyveno ir vaikus mokė, — aš nežinau. Aišku jis buvo lietuvis patrijotas, bet kartu su tuo buvo jis palaužtas žmogus. Labai mėgo šnapselį. Gautus pinigus už vaikų mokymą šnapseliui išleisdavo. Ir ūkininkai dažnai jį pavaišindavo ir jis nugarėdavo kada tik galėdamas. Gal jis dėl to ir mokslų nebaigė. Bet atrodo, kad tai nebuvo vienintelė priežastis. Rusijoje tada mokytojų žmonių trūko ir jis būtų tarnybą lengvai gavęs kur nors Rusijos gilumoje. Ne tokie latrai ir amžinai prasišė girtuokliai tada rusiškos tarnybos aukštas vietas užimdavo. Bet vis dėlto tas, kad ir palaužtas mokytojas lietuvis, gyvenimo kaime ir lietuviškus vaikus slaptai mokino ir už tai įvairias bausmes kalėjime atlikinėjo, bet ir Rusiją nevažiavo. Nežinia kas jo gyvenimą palaužė ir kodėl jis šnapselį pamėgo: gal ne lėmė, gal vargas, gal kalėjimai ar kiti kokie reikalai. Aš nežinau ir spręsti negaliu. Bet aš galiu pasakyti, kad tas žmogus didelį pasitarnavimą apylinkėms padarė.

(Tęsinys 7-ame pusl.)

Greitas Skaitymas
Nenaudingas

Geriausias protui maistas yra galvojimas ir lavyba.

Nurodoma, kad žmonės, kurie sparčiai skaito knygas, neturi laiko galvoti ir apsvaistinti įgytas žinias. Tokie skaitytojai, perskaitę, greit užmiršta.

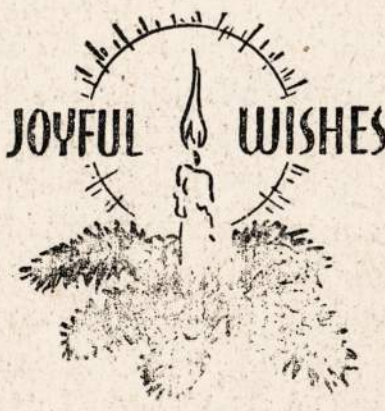
Amerikos žmonės įpratę skubėti ir lenktyniuoti. Tad atsiranda net skaitymo čempionų. Spaudoj teko matyti, kad vienas mokyklinio amžiaus berniukas į savaitę laiko perskaitė 10 knygų; antras perskaitė dar daugiau. Suprantama, naudos iš tokio skaitymo buvo mažai. Paklausti, ką jie gali pasakyti apie tas knygas, mažai ką tegalėjo pasakyti.

Mokyklose ne tik studentams, bet ir mokiniams užduodama daugiau skaitymo, negu jie pajėgia suprasti, ką skaito.

Yra daug rūšių skaitytojų ir skaitymo mėgėjų. Vieni skaito tik taip sau, kad laiką praleisti. Kiti skaito įkvėpimo ir įspūdių ieškodami arba norėdami patekti į "sapnų pasaulį".

Sakoma, kad tik vienas iš tūkstančio skaitytojų, skaitydamas galvoja. Šitos rūšies skaitytojai paprastai būna gerai galvojuojais. Kiti tik skaito, bet negalvoja arba mažai tegalvoja. Bet geriausiu skaitytoju skaitomas tas, kuris skaitydamas kartu galvoja. Kai žmogus perskaitęs knygą arba straipsnį galvoja ir daro skaitymo apžvalgą dviem valandom vėliau, jis gali padaryti didelių klaidų. Toks skaitymo būdas mažai prisideda prie protinio pajėgumo.

— M. Š.

BONŲ VAJUJE NAUDOJAMASI SIEGFRIEDO LINIJOS PAVEIKSLU.

WASHINGTONAS.— Šeštąjį Karo Paskolai paryškinti, Richmond, gatvėje išstatytas 34 pėdų ilgio Siegfriedo Linijos paveikslas, kuriame sužmėta Karo Bonų dolerių sumomis dvylika miestų, stovinčių pakeliniui ir Berlyną. Tame mieste parduotųjų bonų sumai didėjant, atitinkamai kilnojama didelė Amerikos vėliava, atsižvelgiant į sumos dydį.

ŠERMENYS

MIKAS SILEIKIS

(Ištrauka iš romano "Be Tėvynės" antrosios dalies IX ir X skyrių)

KAI EUROPOJE užsiliepsnojo Pirmasis Pasaulinis Karas, plieno pramonės bendrovės parupo streiką likviduoti. Plienai buvo reikalingas karo medžiagoms gaminti, bet bendrovės, nenorėdamos savo darbininkams mokesčio pakelti, organizavo streiklauius. Streikas kilo dėl to, kad paprastiems darbininkams temokėjo 11c. valandai, o dirbti reikėdavo 16 valandų paroje.

Streikas truko dvi savaites. Daugelis darbininkų pradėjo streiklaužauti. To pasėkoje kilo riaušės tarp streikierių ir streiklaužių. Buvo sudegintas vieno vengro namas. Tai buvo įspėjimas kitiems streiklaužiams. Streikan išėjo ir angliakasiai, stengdamiesi padėti plieno pramonės darbininkams laimėti streiką.

Kai rinkosi žmonių būriai prie upės tilto, kurį stropiai saugojo streikieriai, stengdamiesi neleisti streiklaužiams eiti į dirbtuves, minioje kažkas susuko:

—Vienam jau sprandą nusuko, tai ir gerai!

—Bus daug tokių, kurie šito susilauks!—kažkas atsiliepė.

—Kas atsiliko? — paklausė Mataušas vieno vengro.

—Jūs tautietį užmušė, — nusijuokė vengras išsiėpęs dantis, pirštu krapštydamas tabako gniužtą už žando.

—Kokį?—Mataušas išsigandęs paklausė.

—Lui,—jis sako. — Aš nežinau jo pavardės.

Mums dingtelėjo į galvą, kad būta Liudviko Kepuraičio, kuris bosų viliojamas, eidavo streiklaužauti. Susigrūdusio minios spūstį kilo šūkavimai, keiksmai ir pašaipos žodžiai žuvusio streiklaužio adresu.

Vakare graborius Loganas atvežė Kepuraičio pašarvotą lavoną į Pelenio "šantę", kaip pridera, ir pastatė juodą karsatą ant ožių viduryje kambario. Niekas iš pašalinių nesilankė į Kepuraičio šermenis, išskiriant saviškius lietuvius. Nuotaika buvo prislegta. Visų veiduose matėsi susirūpinimas draugo mirtimi ir streiku. Nedarbas ir neaiški rytojaus diena domino visus. Mūsų tautiečiai, galima sakyti, jokios svarbesnės rolės streiko eigose neturėjo. Visą reikalą su juo turėjo vengrai, nes jų čia buvo daugiau, negu kitų tautybių žmonių. Niekas nedrįso jiems pasipriešinti, nė kokių pasiūlymų daryti. Musiškiai laikėsi nuosaliai, nes buvo įspėti būti namie. Kai reikės, tai būsią pašaukti ir jie.

Buvo pirmieji šermenys šioje trylikos vyrų apgyventoje Pelenio grįčioje, kurią visi vadindavo "šante". Teko rūpintis Kepuraičio šermenimis ir imtis savos iniciatyvos. Pelenis, kaipp biznierių ir "galva" bei savo tautiečių globėjas, aplakstė visas lietuvių grįteles pranešdamas, kad Kepuraičio jau gulis kojas ištiesęs ant "grabo lentos". Girdi, eikite į šermenis giesmių giedoti.

Netrukus į šermenis pradėjo rinktis vyrai: vieni kiek švariau apsirengę, kiti šiaip mieste parduotųjų bonų sumai didėjant, atitinkamai kilnojama didelė Amerikos vėliava, atsižvelgiant į sumos dydį.

raitis galą gavo. Tik viena buvo aišku, kad streikieriai pasiuntė jį "su Dievu pasimatyti", — taip ir senis Urba sakė.

Triukšmui kiek apmirus, giesmininkai su kantyčiomis, apsidė šitam įvykiui paruoštą ilgą stalą. Iš kart giesmės nesisekė, nes kantyčių saviškai negalėjo susitarti dėl giesmių, kurias pirmiau reikia giedoti. Kosulys, sako, Lietuvoj buvęs geras giesmininkas ir laidotuvių ceremonijų meistras, užrėkė kitus besiginčijantįs, o šie jam nusileido. Išputęs pasiūšiusius rudus ūsus, Kosulys užvedė pirmą gaidą iš kantyčių. Visi kiti jam pritardami staigė, kaip vilkai, kiekvienas sava gerkle ir savotiška gaida. Kai vienį pailsdavo nuo rėkimo, tai kiti užimdavo jų vietas ir giesmės trūko kuone iki vidurnakčio. Tik kai jau visi giesmininkai gerokai nusigėrė, tai melodijos pradėjo šlubuoti ir užsikirsavo balsai plonoje staugiančioje gaidoje. Giesmininkams dar klūdė didelės alapas prie alaus statinės. Tiesa, ir ant giedotojų stalo buvo daug asočių ir stiklinių pristatytų, kad nė kantyčiom pasidėti vietos nebuvo.

Jurgių miesto "karalius" Pelenis neįkyštėjo parūpinti alaus, deginėj ir kitokio į burną pilamo "balzamo" giesmininkams ir visiems kitiems, kas tik pasimaisė šermenyse. Sakalas, kaip ir paprastai, didelėse iškilmėse pilstydavo alų, nes tai buvo jo specialybė ir jis didžiudavos šita privilegija. Jei kur tekdavo pilstyti daug alaus, tai visuomet jį pakviėdavo prie šito darbo. Jei-gu kas bijodavo atkinti "sukrėstos" statinaitės, kad alus neišbėgtų, tai vis jį pasikviėdavo. Tiesa, Sakalas savo amatą gerai žinojo—tai buvo jo menas.

Kepuraičio lavonas gulėjo atidarme karste su plačiu juodu randu kaktose. Nei gėlių, nei jokių papuošimų, jei neskaityti vienos žvakės, kuri žibėjo ant giesmininkų stalo ir lavono rankose ražančiaus. Kepuraitis gulėjo kukliame juodame karste, šioje pačioje grįčioje, kur dar neseniai girtas būdamas gulėjo prie durų slenksčio, o Mataušas negailėdavo jį su šluota apdovanojo. Mataušas, dabar nuliūdęs, atsiklaupė gale karsto ir sukalbėjo poterių už Liudviką sielą. O Liudvikas gulėjo pakreipęs savo kuprotą nosį į šoną, pilkšvą mėlyną eilutę apvilktas, ir apkurtintas Dievo garbintojų maldomis.

Duryse pasirodė vienerankio jauno vyro apskrita mažgalva. Bevardis observavo kiekvieną atėjusį tipą. Šis tipas buvo aukšto ūgio padžiūvęs ir apdrįkęs vyrukas. Jis neturėjo dešinės rankos iki peties. Pelenis, pastebėjęs atėjūną, sušuko:

—A, Šilkė atėjo! Jūs čia busite labai reikalingas,—idėjęs Silkei butelį alaus ir delną, pastūmė prie giesmininkų.

Kai šis Šilkė gardžiudamasis gargaliavo butelį užsiverkęs, Bevardis pasiteiravo, kas jis per vienas ir kodėl neturi rankos. Atsakymą gavo, kad "jo ranką fabrikas nutrausė", o šiaip tai esą Lietuvoj klieriku buvęs, bet kai atvykęs į Ameriką, tai, girdi, visiškai negalėjo pasakyti, kaip Kepu-

(Tęsinys 2-am pusl.)

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲLinkiu Draugams ir Visiems
LietuviamsVINCENTA PETRUŠIONIENĖ
(UŽEIGA)902 West 38th Place
Yards 0164

NATHAN KANTER

LINKSMŲ KALĖDŲ LINKIME
VISIEMS LIETUVIAMSMONARCH
LIQUOR

3529 So. Halsted St. Tel. Yards 6054

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
visiems kostumeriams ir draugams

ADOLPH'S TAVERN

ADOLFAS IR SOFIJA KRAUJALIAI
Savininkai

2014 Canalport Ave. Tel. Canal 1703

Linksmų Žiemos Švenčių Kalėdų ir Laimingų Naujų
Metų Visiems Draugams ir Kostumeriams

CHARLES TAVERN

CHARLES IR VERA KASILIAUSKAI, Sav.
3356 South Halsted Street
Tel. YARDS 5379.

Kapai

...Vien kryžiai ir kryžiai — jų ištisos marios,
Kaip krentančių lapų apklotą giria,
Čia ilsis pasaulio džiaugsmus išragavęs
Ir puotą palikęs negerta taurė.Paminklai didingi... ir kryžiai pakrypę...
Kaip liūdna, kaip nyku tarp jų.
Kas buvo — teženkliną raidės išblukę,
Prislėgtos senų vainiku.Kur-ne kur, kukliai, tarp paminklų ir kryžių
Kapai užmirstųjų žmonių;
Iš purvo pakilę, atgal jau sugrįžo,
Ir nieks nė neatmena jų.

ŠERMENYS

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

"nusibomavęs". Kasdien gėręs
ir girtas eidavęs į fabriką, tad
ir rankos netekęs. Kompanija
nieko jam nemokėjus už ran-
kos netekimą.Kosulys pasisveikino su Sil-
ke, kaip seni pažįstami, ir pa-
sisodino jį šalia savęs prie sta-
lo. Giesmininkai, truputį už-
kandę dešros, pasilsėję ir už-
gėrę po šnapšuką, vėl užgė-
dojo. Kosulys—basu, o Silkė
tenoriu. Visi kiti dabar tik tu-
ravoti tegalėjo, kai šie du vir-
tuožai giedojo. Kadangi buvo
pats vidurvasaris—karštos die-
nos ir šiltos naktys, tai visi
grįčios langai buvo atidaryti.
Giesmininkų maldos skriejo
po visą Jurgių miestelio slėnį
ir trankė vengrų langus kaž-
kur nusmegdamos kalnuose ir
nebegrįždamos. Antroje pusėje
upelio, patamsyje, kažkas žvi-
gdė armoniką, bet jos melo-
dija girdėjosi tik retkarčiais,
kai giesmininkų balsai susilie-
davo į vieną gaidą.Kai Bevardžiui išužė galvą
ir kai atsibodo klausyti šitų
kuriojų, jis užlipo laiptais į
viršų ir atsigulė. Užmigti greit
negalėjo, nes triukšmas apa-
čioje jam priminė širšių lizdą,
kuris, rodos, ims ir lubas nu-
kels. Vos spėjęs sumerkti akis,
staiga pajuto, kaip stipri ran-
ka sugriebė jam už apykak-
lės ir sušvokštė:—Tu, rup... nori išsisukti,
a? Ko pabėgai iš kompanijos,
tu grįnoriau? Negerši, negie-
dosi, tai, manai, ir savo dalies
tau nereikės sumokėti? — su-
keikė Kosulys ir... šniokšt, iš-
vertė visą šotį alaus Bevar-
džiui ant galvos.Bevardis šoko iš lovos api-
piltas šaltu alumi, išsigandęs,
kaip kiškis.—Kas atsitiko, dėde!...—pa-
klausė jis. Kosulys nudundėjo
laiptais žemyn.Bevardis persivilkė marški-
nius, susisukavo plaukus, per-
sirišo kitą kaklaraištį; paskui
nuėmė nuo lovos šlapias ant-
klodes ir padžiovė. Kai jis li-
po žemyn, dabar ten pastebėjo
didesnį triukšmą. Viduje buvo
karšta, tvanku ir prirūkuta.
Kosulys griuvinėdamas suki-
nėjosi po aslą kaišiodamas
šotį žmonėms po nosim. Sil-
kė buvo dar girtesnis. Moterų
čia nebuvo, nes jų ir šiaip ši-
tame miestelyje tik kelios te-
buvo.—Requiescant in pace!...Sil-
kė užgiedojo kantyčką į palu-
bę iškėlęs. Urba prikimba prie
Silkės ir juodu susiginėja dėl
nabašninko. Urba sako: "Jeigu
tu buvai klieriku ir žinai visas
maldas, tai prikelk Liudviką
iš numirusių, gal dar atgys—
sukrėstas buvo!"Urbos pakurstytas, Silkė kai-
re ranka griebė nabašninkui
už galvos ir kuone pasodino.
—Surrectum tu ex mortuūm
et iterum vitae! (Atsikėsi tu
iš numirusių ir vėl gyvensi!) —
Silkė užgiedojo lotyniškai.—Ana, dzie, matai, jau ir
sėdi! — sušvapaliojo Urba. —
Dzie, ar aš nesakiau, kad at-
sikels, jau ir sėdi! Ei, Lui! ku-
man, išsigersime. Ką tu rrr-
up... guli, kaip...—ir pats Urbanuvirtu nuo kojų pasienin su
buteliu rankoje. Lauke kažkas
susipėdė: pasigirdo brazdėji-
mas ir sužvangėjo stiklai.Tuo tarpu duryse pasirodė
anstolis su žibančia žvaigžde
ant krutinės. Kai Kosulys pa-
matė anstolį, ištraukęs iš Sil-
kės šotį su alumi, pasileido
iekinas prie svečio. Silkė lavo-
ną atžagaria ranka stumė at-
gal, bet šis kažkaip neatsigulė
ant nugaros kaip reikia,—bu-
vo truputį pakilęs. Kosulys
sako:—Mister šerif, drink and
sink! —išvapaliojo prastai an-
gliškai. Jis norėjo pasakyti:
"gerk ir giedok", bet išėjo:
gerk ir prigerk!Anstolis ranka atstumė jo
šotį į šalį ir kategoriškai pa-
reiškė:—Kas čia per revoliucija?
Jeigu jūs nesiliausite blio-
vę, kaip laukiniai, per naktį, tai
aš visus jus uždarysiu šalto-
joj, suprantate!Anstolis, pastebėjęs karštą,
susidomėjo ir žengė arčiau
prie numirėlio. Šis gulėjo ant
sulamdyto pagalvio su užvers-
tais plaukais ant akių, kaip
koks girtuoklis.—Kas čia! Šermenis turite?
Tai kas gi čia dabar per ce-
rimonijos? Visi girti, giedat,
rėkaujat prie numirusio žmo-
gaus!...—tvirtu sudėjimo an-
glas nustebo.Anstolis nušiemė savo ke-
purę, palingavo galvą ir man-
dagiai paprašė vyrus nerėkau-
ti, girdi, visas miestelis nega-
lės miegoti. Vyrų nusiramino
ir triukšmas aptilo.Kai anstolis išėjo, šermenų
"ceremonijos" atsinaujino. Kas
kad jis čia buvo ir prašė ne-
rėkauoti, bet visi jį greit už-
miršo. Po kiek laiko, grįžo taspats anstolis, bet šį kartą vi-
sus išvarė laukan; užgesino
šviesas, uždarė duris, o pats
atsisėdo ant laiptų budėti.Šermenų dalyviai, ypačiai
giesmininkai, buvo nepaten-
kinti anstolio patvarkymu. Vi-
sas būrys numaršavo skersai
gatvę pas Pelenį "rodos" pra-
šyti. Šis, atėjęs pas anstolį,
pasikalbėjo valandėlę ir nuta-
rė ceremonijas nutraukti. An-
stolis Peleniui pasakė:—Pasakyk savo giesminin-
kams, kad jie eitų pamiegoti
ir išsipaguriotų. Kaipgi taip
galima? Aš dar nemačiau,
kad šermenyse būtų šitoks ala-
sas ir girtavimas!Pelenis teisinasi:—Kad pas-
mus jau tokia mada: prie nu-
mirėlio žmonės per naktį gie-
da šventas giesmes.—Galimas daiktas, kad gie-
da ir meldžiasi, bet aš nema-
nau, kad maldoms būtų rei-kalingas alus ir degtinė,—an-
stolis piktai atsikirtė.

KEPURAČIO LAIDOTUVES

PACIAME viduryje liepos
priešpiečio saulė buvo kar-
šta, žadanti gražią dieną Ke-
puračio laidotuvėms. Pilkš-
vai mėlynas dangus žiemų
šone buvo baltas debesėliais
išsagstytas, kurie linksmai
švietė virš tamsiai žaliuojan-

(Tęsinys 3-me pusl.)

MAY WE EXTEND THE SEASONS GREETINGS TO ALL AND
A SINCERE WISH FOR A HAPPY AND
VICTORIOUS NEW YEAR!CHICAGO CITY BANK
and TRUST COMPANY

HALSTED AT SIXTY-THIRD

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Tegul ateinantieji metai atneša taiką ir džiaugsmą

Stanley Litwinas

CARR-MOODY LUMBER CO.

3039 SO. HALSTED STREET

STANLEY LITWINAS,
VEDEJAS

TEL. VICTORY 1272

ŠERMENYS

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

Čių kalnų viršūnių. Dvėklį švelniui malonumui kutenantis pietų vėjelis, taršydamas susirinkusių Pelenio kieme žmonių plaukus ir žiopsančių vengrių skarytes.

Netrukus atvažiuo graboriaus Logano karavanas, traukiamas dviejų žvilgančių juodų arklių, nuvežti numirėlių ir bažnyčią. Susirinko giesmininkai ir kiti interesantai. Atėjo keletas vengrų ir slovakų palydėti Liudviką Kepuraitį kapinės. Grįčia buvo pilna žmonių: šnekučiavo, klausinėjo, kaip ir dėl ko jis mirė.

Bažnyčioje buvo atlaikytos trumpos pamaldos už velionius. Po to procesija sekė žyginę važiuojantį karavaną siauru vingiuotu keliu gerą kilometrą už miestelio ribų kur aukštame plokščiakalny buvo apšviestas, biedniams žmoniems laidoti skirtos kapinės. Iš kart giesmininkai norėjo sugiedoti giesmę, bet niekas nedrįso pradėti. Kosulys, nepatenkintas, pareiškė: "Kokios čia laidotuvės? Lydime ir kapines, kaip kokią pagonį tylėdami."

Graborius patarė negiedoti, nes, girdi, Amerikoje nėra priimta gatvėse rėkauti. Lydėtojai, kad ir nenorom, turėjo sutikti su graboriaus įspėjimu.

Kai karavanas, apsilenkdamas

mas kalvos, važiuo į kapines, lydėtojai pasuko tiesiai prie supiltos geltono žvyro kruvelės. Išsirikiavo iš sauros eisenos juostelės į platų lanką apsupdami duobę. Išgązdinta paukštytė išskrido iš žolių krūmo palikdama savo lizdą. Apšiblausę ir saulės spindulių akinami vienmarškiniai vyrai, vakar taip garsiai giedoję psalmes ir kitas giesmes, dabar atrodė, kaip bailios davatkos. Stovėjo akis į žemę įsmeigę žiūrėdami į tamsią duobės klaurinę. Visi nekantriai laukė, kol Kepuraitis bus įkištas į šviežią, drėgmę pakvėpusią, žemę. Mataušas stovėjo išbailęs antroje duobės pusėje, per pirštus sparciai laidė ražančiaus poterėlius. Iš po apgaubtų, pradedančių žilti ūsų, tankiai krutėjo apatinė lūpa, kai jis meldėsi. Grabnešiai atnešė karstą su Kepuraitiu ir tiesiai įleido į duobę. Kai karstas palengva slinko duobėn, susirinkusieji dar labiau nuliūdo: Suklaupę ir sukalbėjo kas "Sveika Marija", kas — "Aniuolas Dievo", o kiti tik šiaip sau poterių ir ceremonijos užsibaigę. Kai duobė buvo užversta ir žemė sulyginta, žemę lentelę su nr. 113; graborius įsmeigė į minkštą tomą, pažymėdamas tą vietą, kuriam ji buvo skirta.

Kosulys krampliui nusišluostė sudrėkusias blakstienas, tyliu, nuo giedojimo užkimusiu balsu, tarė:

—Dieve, duok jam dangų! Geras žmogus buvo, užfundydavo ir šiaip kartu išsigerdavom...

Lydėtojai sukruto skirstytis ir visas būrys pasuko atgal į pakalnę. Bevardis norėjo čia ilgiau pasilikti, pasižvalgyti,

Mirties Paveikslas

Laukuose šventė! Širdyje — šventė! Pasaulis visas — kvapnios alyvos. Taip noris juoktis, mylėti... gyventi, Kai džiaugias saule žiedai ankstyvūs!

Laukais skrajoju... Su vėjais dūksiu, Drugius baltuosius vaikau po lanką, Pasaulis — mano! Mėlynė — mano! Širdies mylėti nebeužtenka!

Svaigstu... Laimingas prie lūpų spaudžiu. Minty pasaulį, lyg tas alyvas, Bet... kas baltuoja ant gelsvo tako?! — O! Dieve geras, drugys negyvas!...

įsitemyti apylinkes ir laukus, kuriuos pirmą kartą Amerikoje matė. Eidamas tolyn nuo kapo, jis apžvelgė šias dideles, neaptvertas, žolėmis užleistas, labiau panašias į dirvonus, kapines. Jo dėmesį atkreipė gražūs apylinkių landšaftas, kai saulės spinduliuose skendėjo apšiblaususi mėlynos m'glos jūra. Jis žiūrėjo, kaip ant nokstančių kviečių lauko atsimušė greitai plaukiančio rusva pašonė debesėlio šešėlis ir nuplaukė per žaliuojantį mišką...

Bevardis grožėjosi kalnuotųjų kraštų gamtos vaizdais, kurie jį intriguavo ir apėmė kažkoks liūdesis ir ilgesis. Jo galvoj kilo klausimas: Kodėl Kepuraitis nelaidojo tose kapinėse, kurios yra arti prie Pelenio "šantės"? Kokios jos gražios, koks gražus žaliuojantis kalnelis ir kokie gražūs šlifuoto akmens paminklai linksmai šviečia karpytos žolės pievelėje? Kodėl pakišo jį po žeme žolėtame dirvone, kur karvės ganosi! Gal šitos kapinės miestelyje priklauso tiksliai "dideliems žmonėms"? Jis vėl atsiminė vieno savo tautiečio neseniai ištartus žodžius: "Amerika, broliu... pinigų, kaip šieno!"

Žiaurumas šitų žmonių jį truputį erzino, bet tuo pačiu kartu jis juos suprato, permatė kaip per stiklą ir kai ko iš jų pasimokė, kaip ir visi žmonės mokosi iš nuotykių ir skaudžių įvykių. Jis jautė pažeminimo jausmą ir amerikiečių šaltą nedraugingumą mūsų tautiečiams. Jo galvoje ląkstė sunkios mintys atnešamos naujus klausimus, kuriems išnarplioti negalėjo užgriebti nė vieno atsakymo. Bevardis pasipurtė ir pamainė: "Mes visi čia 'grinoriai'". Vietoje poterių, jis mintimis perskaitė sentimentalų aforizmą: "Gulėsi tu čia ramiai ši-kažkoks liūdesis ir ilgesis, kur ne viena gėlė, nė žydintis medelis neauga. Tik tiek gerai, kad ramu—nei fabriky spiegi-mas, nei girtų šūkavimai tavęs čia neerzins... Tegul tau amžinai pučia švelnus vėjelis, kaip šiandien ir tegul šviečia ta pati saulė, kaip ji šviečia mūsų tėvynėje—Lietuvoje! Tik čia niekas tavęs nelankys ir neraudos!... Žuvai kvailas žmogau be reikalo; nemokėjai gyvenimu džiaugtis todėl, kad tu jo nepažinai, kad tavo gyvenimo keliai taip susiklojo! Po kiek laiko tavo kapo niekas čia nebesuras, kuris jau

dabar yra sulygintas su žeme. Šita lentelė su numeriu 113 dings, kaip anksčiau yra dingę daugelio kitų..."

Visose kapinėse nesimatė nei vieno kryžiaus, nei vieno paminklinio akmens, kas būtų priminę Lietuvos kapines. Kur-ne-kur buvo padėtas paplokščias baltas akmenėlis, dabar jau baigėsi į žemę įgrims-ti. Jis dar kartą atsigrėžęs pažvelgė į Kepuraitio kapą, norėdamas įsidėmėti vietą.

Graboriaus vežimas toli priekyje sparčiai riedėjo vingiuotu keliu atgal į miestelį; jo ratai tviskėjo saulės spinduliuose. Prigesusių fabriky pečiai rūko "darbininkų rojuje" prie upės.

Bevardis pasivijo Mataušą, atsilikusi nuo kitų, kaip pailsusią gervę.

—Ko, dėde, taip nuliūdęs ir užsimastęs?—jis paklausė.

Ir juodu geroką galą ėjo tylėdami. Pagaliau, Mataušas, lyg nenorėdamas atsakyti į klausimą, prabilo:

—Žinai, aš išvažiuoju.

—Kur, dėde?

—Namo,—jis liudnai pridėjo.

—Vadinasi, Lietuvon? Bet kaip? Juk karas prasidėjo, ar negirdėjote?

—Žinau, bet aš vis tiek važiuosiu. Darbai sustojo, — nusiskundė jis. — Tris metus čia dirbau, susitaučiau keletą šimtelį ir užtenka. Duktė kviečia grįžti, sako, žemę nuomininkas nualinęs, mišką iškirtęs ir Dievai žino, dar ką ten padaręs...

Mataušui nereikėjo išvažiuoti, streikas užsibaigė. Pramonė atgijo. Mataušas grįžo prie savo senojo darbo. Grįžo ir visi kiti, kartu ir Bevardis. Negrįžo tiksliai Kepuraitis.

PIRKITE KARO BONUS

LINKIU VISIEMS DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS
LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

RALPH PUSKIS
RALPH'S TAVERN

2553 W. 69th St. Tel. Prospect 7045

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
draugams ir geros valios lietuviams

KAUPAS' TAVERN

2100 West 23rd Street
Telephone: CANAL 0759.

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Linkime Draugams ir Kostumeriams

BRUNO TAVERN

BRUNO IR MARY GEDAMAVIČIA, Prop.
718 W. 31st St. Tel. Victory 0840

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS DALININKAMS IR DRAUGAMS

Turtas virš - \$11,000,000.00
Atsargos fondas virš - \$1,000,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of CHICAGO

Justin Mackiewicz, president and manager

4129 Archer Avenue

Tel. VIRginia 1141

Kalėdos

Kaip kiekvienas gražus ir malonus įvykis žmogaus gyvenime sukelia širdyje malonių ir jaukių praeities prisiminimų, taip lygiai nutiekia liūdnai noras ir gana tolimoje praeityje likę, bet skaudžiai išgyventi momentai, kurie lyg įauga į žmogaus sielą ir jausmus. Kai prisimini juos, tai ir juste nepajunti, kaip blakstienos apsirasoja...

Beveik kiekvienais metais Kalėdų švenčių belaukdama aiškiai ir vaizdžiai prisimenu vienas Kalėdas, kurios iš mano minčių ir vaizduotės, tur

būt, neišdils tol, kol man bus lemta žiemos švenčių laukti. Taip, neišdils tos Kalėdos, kurios mūsų šeimai buvo vienos iš liūdniausių ir skaudžiausių nelaimių.

Tai buvo Pirmojo Pasaulinio Karo metu. Kurie tuo laikų Lietuvoje gyveno, tie gerai atsimena, kaip plačiai tada siautė įvairios limpos ligos: karštligė, ispaniška, gripas, dizenterija ir t. t. Tas ligos ne vieną ir į kapus nuvarė. Kadangi buvo didelis gydytojų trūkumas, o žmonėms apsaugos priemonės nebuvo žinomos, tai vienam šeimos nariui susirgus dažnai susirgavo ir kiti. Pasitaikydavo,

Siūbuojančios Lempas

Tas vakaras, ah, ta naktis be proto, be šviesos, Kai daužėsi toli toli apžibę lempas; Tas vakaras, ah, ta naktis — po jos — Jau viskas išskentėta, išgyventa.

O, užmiesčio ramybe, vaikščiojanti miegančia gatve, Kaštonai vaikiškai plonomis rankomis prie namo Ir tu, mėnuli, liūdnas ir išblyškęs senatve, Ar jūs girdėjot verkiant širdį mano?

Aš jai sakiau: mes būkime vaikai, Mes, paukščiai, gėlės, žvaigždės — ar to maža? — ... Kam aš meldžiausi, kam verkiau aš jai — Ji mėgsta dažą, džazą, marivodažą.

Žaidimas

Kam tavo lūpos liepia man išeiti, Jei akimis šauki ir gundai? — Jau pats likimas mus kentėt praeikė, Sunarpliojo kelius kaip giesmėj Nibelungų.

Ateik ir prisiglausk, tu pasenai be laiko, (Tas moterų žaidimas, tas vylingas melas!); Tik vieno žodžio, nieko man daugiau nereikia, Be scenų, be verksmų ir be skandalų.

Tu negirdi. Nenori nieko man prabilti. O! Nebežaisk nežaistinais dalykais! — Paskui, kai jau sudeginsi visus į laimę tiltus, Kas man, nors ir numirsi ilgesiu viena palikus.

kad šeimoje nelikdavo nė vieno nario, kurį liga nepaguldėdavo į lovą. Ir tokių šeimų buvo gana daug.

Sakoma, kad kas jau likimo skirta, tai nuo to nepabėgsi. Gal ir taip. Bent mums nepasisekė nuo likimo pasprukti.

Limpamos ligos plačiai siautė mūsų apylinkėje. Du mūsų kaimynai mirė. Netrukus nelaimę nešanti liga aplankė ir mūsų namus. Pirmiausia paguldė į lovą tvirčiausį asmenį, — tai mūsų tarnaitę. O vėliau — tai vienas paskui kitą afsigulė ligos kamuojamas. Neaplenkė nė vieno, — mūsų šeimoje neliko nė vieno sveiko žmogaus. Tokių būdų niekam nebuvo ligonių slaugyti ir prižiūrėti. Mūsų namai pasidarė tikra ligoninė. Tačiau geri kaimynai neapleido mus: jie ateidavo ne tik mus slaugyti, namus sutvarkyti, bet, kiek galėjo, tai ir mūsų darbus dirbo.

Sakoma, kad jaunam žmogui bet kokia liga yra daug lengviau nugalėti, negu suaugusiam. Tur būt, tame yra daug tiesos. Bent mūsų atveju taip buvo. Pasirgę po porą savaitių, jaunesnieji mūsų šeimos nariai pradėjo stiprėti ir taisyti. Vienok liga pasirodė nenugalima vyriausiam mūsų šeimos globėjui ir maitintojui, tėtei... Trečioje sirgimo savaitėje jis atsiskyrė iš gyvųjų tarpo, palikdamas vienos motulės globai ketvertą mažų našlaičių, kurių vyriausias ėjo dvylikus metus, o jauniausias — trečius.

Sužinojusi apie tą mūsų šeimos skaudžią padėtį, atvažiavo mus aplankyti, nelaimėje paguosti ir užjausti mūsų teta. Kaip patyrėme, ji buvo labai baikšti, — bijojosi, kad liga prie jos neprikibytų. Tur būt, nujautė savo nelaimę...

Vaizdas, kuris jai krito į akis, turėjo būti labai slėgian-tis. Namai, kuriuose ji gimė ir užaugo, buvo paversi tikra ligonine. Atvyko ji prižiūrėti ir slaugyti savo artimus giminaičius.

Likimas žmogų kartais lyg ir išpėja, bet to išpėjimo paprastai neįmanoma. Kada mūsų šeima baigė ligą nugalėti ir pradėjo stiprėti, tai netikėtai susirgo ir mūsų geroji teta. Susirgo ji sunkiai ir nepajėgė ligos nugalėti, — antroje sirgimo savaitėje ji amžinai atsisiskyrė nuo mūsų ir apleido šį pasaulį. Savo namus paliko svetimų žmonių globai...

Motutė liko dar gana jauna našlė. Ji su didžiausiu pasiryžimu gražiai ir pavyzdingai auklėjo savo du sūnus, kurie

jos gyvenime buvo didžiausia paguoda ir viltis geresnio rytojaus. Dėl sūnų ji gyveno, dėl jų vargo, kol juos mokslas išleido. Rodosi, nebuvo tokios kliūtis, kurios ji nebūtų pasiryžusi dėl jų nugalėti. Jai tik ir rūpėjo vaikų šviesesnė ateitis. Bet kritiškiausiu savo gyvenimo momentu ji negalėjo jų nei prisiglausti, nei pamatyti: vienas tarnavo kariuomenėje, o kitas, gydytojas, buvo tuo metu išvažiavęs į užsienį. Taip jai ir neteko pasikūtinį kartą jų bepamatyti.

Čia aprašyta tai, kas dėjosi per perėitą karą, žmonės buvo nuo savųjų atskirti, po pasaulį išblaškyti; kada jie daug ko neteko, daug vargo pakėlė, daug baisenybių pergyveno.

Nieko tad nuostabaus, kad nepraeina nė vieno Kalėdų, kad aš neprijiminčiau tų, kuriuos mano vaikystėje paliko gilų pėdsaką tiek mano atmintyje, tiek mano jausmuose. Taip, aš negaliu pamiršti to, kad anas karas atnešė mūsų šeimai didžiausią nelaimę, kad jis mūsų šeimą išblaškė...

Kalėdos... Kiek metų pralinko nuo tų niekad man neužmirštamų Kalėdų, o jų vaizdas toks ryškus, ryškus... Daug prabėgo ir kitų Kalėdų, kurios lyg rūko aptrauktos, neaiškiai buvo lyg sapne persapnuotos. Bet anos Kalėdos visada pasiliks mano atmintyje.

Dabar ir vėl karas. Jis nuožmiai, žiauriai ir begailingai kankina pasaulį. Dėl šio karo

žmonija daug labiau nukentės. Ne tik pagerinti ginklai, bet ir įvairios ligos bei bado šmėkla daug daugiau gyvasčių sunaikins. Bet ar išmoks pasaulis gyventi ramiai ir taikiai? Ar ir po šio karo žmonės toleruos visokius despotus, kuriems kraujo latakai, skurdas ir ašaros nieko nereiskia?

Kokią reikšmę suteikia pasauliui žmonijos Atpirkėjo užgimimas, kada pasaulis vėl kelinti jau metai skandinas kraujuose...

Tradicinės Kalėdų šventės bus tikrai reikšmingos tik tada, kada broliška taika ir ramybė užviešpataus visame pasaulyje.

Taip, tik tada žmonija džiaugsis Kalėdų švenčių belaukdama. — Agnė.

Sveikinam Visus Su Žiemos Šventėmis ir Kviečiame Visus Sutikti Naujus Metus Su Mumis.

STANLEY IR BARBORA POČIAI

LIETUVIŠKA UŽEIGA

3958 W. 111th St.

Cedarcrest 9470

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ

ir

SEKMINGŲ NAUJŲ METŲ

LINKIME VISIEMS LIETUVIAMS

Metropolitan State Bank

NARYS FEDERAL RESERVE SYSTEM IR
FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

2201 W. CERMAK ROAD

Kampas LEAVITT STREET

RAINBOW TAVERN

658 West 35th St. Phone Yards 6175
CHICAGO, ILLINOIS

JOE PETRAITIS, Sav.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Visiems Musų Draugams, Kostumeriams ir
Pažįstamiems Linki

JOKUBAS MASKOLIUNAS

3503 So. Halsted Street
CHICAGO, ILLINOIS

Linksmų Žiemos Švenčių Kalėdų ir Laimingų Naujų
Metų Visiems Draugams ir Kostumeriams

JOS. PUČKORIUS TAVERN

4502 SO. HERMITAGE AVE.

Tel. YARDS 3292

CHICAGO, ILLINOIS

LINKSMŲ KALĖDŲ

— IR —

LAIMINGŲ NAUJŲ

1945 METŲ

Linkime Visiems Mūsų

Kostumeriams ir

Lietuviams

Stanislaw Czerwicz

Joseph Czerwicz

Czerwicz Lumber Co.

9000 So. Chicago Ave.
Priešais Bessemer Parką, South Chicago
SAGINaw 0202

3700 So. Western Ave.
½ bloko į žiemus nuo Archer Avenue
VIRginia 0456

4651 W. North Ave.
Belmont 9400

LINKSMŲ KALĖDŲ LINKIME

Visiems Musų Lietuviams Kostumeriams

Wow! OLD BREW

THAT'S THE BEER

GARDEN CITY BREWERY

For Half a Century Brewers of

OLD BREW & PRIMATOR BEER

Victor Raubunas

LIETUVIŲ ATSTOVAS

2118 SO. ALBANY AVENUE

Phone LAWNDale 9000

F. NEVERAVICIUS

PIRMAS LAIŠKAS

Pirmas įspūdis, visam gyvenimui įsmigęs Liudo Imbro atmintin, buvo vyresniojo brolio žodžiai, turti vieną karštą vasaros dieną.

Nedidelis kiemas su apvaline, jazminais, alyvomis, bijūnais ir žvaigždutėmis nusodinta veja skendi saulės tvane. Trys persenę klevai, tarytum milžiniški išskleisti skėčiai, dengia tamsią dangaus žydrumą nuo Liuduko akių.

Basos kojytės mina įkaitusį smulkų grauzą, kuriuo nubarstyta kelias aplink veją, besimerkiančios nuo nepakenciamai skaudžios saulės berniuko akys žiūri į spinksančią sidabrinį rutulį ant stulpelio paliai rožinio bijūno krūmą.

Liudukas žino: jei žiūrėsi į rutulį—matysi kiemą, namus ir save patį ne tokius, kaip paprastai, bet ilgus, kreivus, keistai išsitusius. O rožinio bijūno žiedai kvepia rožėmis, ir jais bėgioja mažos, juodos skruzdėlės.

Kas būtų tos rožės—Liudukas neišmano, jis jų nėra ma-

tes. Palazdžių vienkiemyje jų nėra, bet tie bijūno žiedai paliai stulpelį su rutuliu tikrai kvepia rožėmis—tai jam pasakė tėvas. Dideli raudonieji namų palangės nekvepia, ir jų žiedais nebiogiūoja skruzdėlės. Ir tėvo rašomojo vienas stalčius kvepia rožėmis. Tėvas pasakojo, kad seniai, prieš penkiolika metų, ten išsipykė rožinio aliejaus buteliukas. Kvapo prisiskundė lenta ir tebekvepia rožėmis.

Liudukas žino, kad stalčius kvepia jau penkiolika metų, bet negali to laikotarpio aprėpti, ir kiekvieną kartą, tėvui atsisėdus prie rašomojo, klausia: ar vakar išsipykė aliejus?

Liudukas mėgsta uostyti stalčių ir rožinių bijūnų žiedus, tačiau jam atrodo, kad tie kvapai skirtingi.

Stalčius kvepia maloniai, bet ilgiau pauosčius, užpuola čiaudulys, o rožinių bijūnų kvapas įsilisusį dvelkimu pats plaukia pro šnerves.

Berniukas pamažėli prieina prie bijūno, ilgai žiūri į sidab-

KAZYS BRADONAS

KAREIVIŲ MOTINOS

Sename priemiestyje pulkas išsikūręs
Girdžiu, kaip verias laukiamojo durys.
Vėl motinos, vėl savo sūnus lanko
Su virpančiom širdim, su ryšulėliais rankoj...

O, motina, ateik, o aplankyk mane,
Paguosk raminančia žinia.

Sapnų sapnuos jūs mylimuosius matot
Nuo dujų dūstančius ar draskomus granatų—
Daug daug naktų akių nebesumerkė
Standien iš džiaugsmo verkiat.

O motina, kas apraudos mane
Ugnies ir kraujo pragare.

rinį rutulį, mato save mažą su išpūsta galva, paskui priklaužia skruostus prie neprašydusio pumpuro ir uosto įsilusį, puikų žiedą.

Valandėlę tarytum apsvaigsta, nieko neįsivaizduoja, tik nuostabių lengvumą krūtineje. Akys bemato rožinę jūrą.

Ir tuo pat akimirksniu aštrus gnybtelėjimas nusvilina skruostą.

Liuduko akys atsiplėšia nuo rožinio regėjimo, jose išauga nustebimas ir klumojimas.

Mažas delnas uždengia skruostą, pirštai užčiuopia kažkokį krislėlį. Dar smarkiau skauda.

Akys patvinsta ašaromis. Persikreipęs veidelis bereginti sudrėksta, iš virpančių lūpų išskrenda šauksmas.

Kiek įkabindamas, Liudukas bėga namo. Rupūs grauzo akmenukai skaudina padus, bet jis to nepaiso, jaučia skruostą, patiria baimę ir nusivylimą.

Šaukia be žodžių, užspringsta, kukčioja.

Nemato sodo taku atskubančio brolio su ilga meškere ant peties.

Jonukas jį sustabdo, klausia:

—Kas tau?
Užtinusios akys nežiūri, drebančios lūpos leidžia šauksmą be žodžių.

—Liuduk, kaip tau ne gėda verkti, juk tu jau didelis, šiandien baigi ketverius metus,—sako brolis.

Berniukas nustumba. Aprimsta, tik dar retkarčiais kukčioja. Iš tikrųjų — jis jau didelis, baigė ketverius metus. Tai daug!

—Ar... ar aš... di... didelis? —iškukčioja ir bando pasižūrėti į broį.

—Žinoma, didelis. Ir negražu tau tokiam dideliui, verktili...

—Kas čia atsitiko? —Ko jis verkia?—pasklįsta nuo priebučio tarytum suirzęs, tarytum susirūpinęs tėvo balsas.

—Nežinau, —atsako Jonukas.—Gal ko išsigando —jis toks bailus.

Jis pasitaisto meškere ir nutraukia savo keliu.

Liudukas skuba prie tėvo.

—Ten, ten!—tiesia rankutę į kiemo vidurį, tačiau tėvas nieko nesupranta.

—Ak! Amžinai kas nors! Palieka vaiką be priežiūros! Kur Antosė? —šaukia tėvas, įeidamas į vidų.

Liudukas kiūtina paskui, įeina į niauroką valgomąjį.

Jis jau nebeverkia, tik trina skruzdėlės įgnibytą skruostą.

—Neik niekur toli,—sako jam tėvas ir sėdasi prie rašomojo paliai langą.

Berniukas tyliai prislenka prie stalo, brauko pirštais lentos kraštą ir tarpais žvilgčioja į pasilenkusį ties laišku tėvą.

Tėvas atrodo jam senas ir rūstus. Požyliai plaukai, juoda nedidoka barzdelė ir sidabriniai siūlais peraušti ūsai, tankūs, suraukti antakiai.

Liudukas nori tėvą paklausti, kodėl ant rožinių bijūnų tiek daug skruzdžių, bet ne-

drįsta. Tačiau po valandėlės nebeištveria ir, naujai minčiai atskriejus, sako:

—Ką tėtė daro?

Tėvas baigia rašyti sakinį, pakelia galvą ir šyptelėjęs žiūri į Liuduką, kuris jau pėsčią užmiršti savo klausimą ir, persisvėręs pro langą, stebi alyvų krūmo pauksmėje gulintį šunį.

Senio Kutkio ausys kruvinos, ir jis dažnai purto galvą, gindamasis nuo didžiulio spiečiaus musių, juodu debesiu puldinėjantių jo žaizdas.

Liudukas atsigręžia į tėvą, nori kažką sakyti apie šunį ir muses, bet tėvas ir vėl pasi-

lenkęs rašo. Berniukas žiūri į rudai įdegsį tėvo veidą, pasakui nuslysta akimis į jo greitai popieriumi šliaužiančią ranką, ir jam grįžta vėl senas klausimas:

—Ką tėtė daro?

Nepakeldamas galvos, tėvas atsako:

—Laišką rašau, tetai Onai. Čia vėl šypteli ir pats klausia, žvelgdamas į plačiai atmerktas Liuduko akis.

—O gal ir tu nori parašyti tetai Onai laišką?

Berniuko veidelyje išsilieja dvejotimas. Jis labai norėtų parašyti tetai Onai laišką, bet juk jis nemoka rašyti, ir tėvas tik juokiasi iš jo.

Jau pasiryžęs atsakyti: nenoriu, jis visiškai netyčia ir nenoromis klausia:

—O kaip?

—Eikš čia...

Tėvas pasidodina jį ant kelių, įdeda jam į rankutę plunksnakotį ir, apkabinęs pirštais jo riešą, taria:

—Sakyk, ką nori parašyti, ir ranka pati ims rašyti.

Liudukas valandėlę galvoja, tyli.

—Na, tai ką nori parašyti?

Liudukas jau žino, ima greitai sakyti:

—Kad Dainelė turi šunyčių, o Margis neturi, nes jis šuo, kad...

—Palauk, palauk, taip nesukubėk... Sakyk pamažėli.

Tėvas vadžioja berniuko ranką, ir popieriuje atsiranda kažkokios keverzos, bet Liudukas neabejoja, kad teta Ona supras, ir net užspringsta noru ko greičiausiai viską išberti, tačiau sako pamažėli, o iš didelės pastangos kaktoje viršum platokos noselės išsprogsta gyselė.

—Kad dainelė... turi... šunyčių... o Margis neturi... nes jis šuo... kad... jeigu Kutkis guli... tai musės jam antros ausies nekandžioja...

—Na, ką daugiau? — klausia tėvas, plačiai šypsodamasis.

Liudukas vėl užsimąsto. Daugiau jam niekas neateina į galvą. Pagaliau:

—Kad Dainelės šunyčiai nemato...

—Ar jau viskas?

—Viskas,—atsako Liudukas ir žiūri į juodas kirmėlaites popieriuje.

Tėvas pastato jį žemėn ir juokiasi:

—Teta Ona labai džiaugsis, gavus tokį "šunišką" laišką.

—Ar nudžiugs?

—Tikriausiai,—sako tėvas ir įnyksta toliau rašyti.

Liudukas ilgai dar stovi prie stalo ir žiūri į baltą, išmargintą lakštą. Jis jaučiasi reikšmingas ir užmiršo skaudamą skruostą.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Visiems Musų Kostumeriams Linki

THE CROWN DEPARTMENT STORE

3442 to 3446 S. HALSTED STREET, CHICAGO.

PIRKITE KARO BONUS

Sveikinu Visus Lietuvius

Draugus ir Kostumerius su

Sventomis Kalėdomis,

Linkėdama Jiems Daugiau

Linksmųjų Ateinančių

Metais.

Josephine Pilkis Tavern

6601 S. Western Ave.

Tel. GROVEHILL 3236.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ draugams ir visiems Lietuviams

A FRIENDLY TAVERN

MRS. ANNA MUREIKA IR SUNAI

2548 West 69th St.

Chicago, Ill.

Tel. GROVEHILL 1960

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų Visiems!

HAPPY CORNER TAVERN

Choice Wines, Liquors and Beer

MRS. MARCELLA WALANTAS, Sav.

3464 LITUANICA AVENUE

YARDS 1305

Tables for Ladies

LINKSMŲ ŽIEMOS SVENČIŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS LINKIM

WESTWOOD LIQUOR STORE

Savininkai A. S. SHIMKUNAI

Didžiausias pasirinkimas degtinės, vyno ir alaus.

2441 West 69th Street

Tel. Prospect 5951

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Draugams ir Visiems Lietuviams!

South Center Plumbing and Heating Supply Co.

N. W. COR. 55th AND STATE

ATLantic 4290

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

Linkime Visiems Musų Draugams Lietuviams ir Kostumeriams

The Halsted Exchange National Bank of Chicago

HALSTED STREET ir 19th PLACE

NARYS FEDERAL RESERVE SYSTEM IR FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ LINKIME VISIEM LIETUVIAM

Dominikas Kuraitis, savininkas

MILDA BUICK SALES

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ BUICK'O AGENTURA

907 WEST 35th STREET, CHICAGO, ILL.

Telefonas LAFayette 2022

Rez. Tel. CEDarcrest 6161

LINKSMŲ KALĖDŲ
draugams ir visiems lietuviams

Lovick's
Florist

3316 SOUTH HALSTED STREET
Tel. YARDS 7308

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Linkiu Visiems Lietuviams

URBA
GELININKAS

4180 Archer Avenue
Phone LAFayette 5800

PIRKITE KARO BONUS

Užmiršta Motina

Ji mirė daugelį syk, vaikų gyvenimu,
Ir daugelį kartų mirs.
Ir kad mylėti amžinai vaikų negalima —
Jai nesuprantama paliks.

Vos tik pasklis pirmieji saulės pakutenimai,
Vos gaidžio balsas iš kažin kur ataidės skardus.
Ji jau gyva kasdien tą pačią valandą,
Ir dūnėja po tušius namus.

Ar nyku jai? O ne! — Vaikai laimingi!
Ir ji smagi, nors dar kasdien prigulus prie nekotės.
Tai nieko — dirbti ji pati netingi,
Kad tik šventos dionelės būtų iki soties...

DULKĖS — "NEMATOMAS" MŪSŲ PRIEŠAS

Įkylus žmogaus priešas —
dulkės palaidojo senąją Troją;
užpustė išdidžius Egipto pasta-
tus ir savo sluoksniuose nu-
skandino daugelį senovės kai-
melių. Atrodo keista ir neįti-
kėtina, bet taip yra.

Dulkės esmėje yra niekas ki-
ta, kaip sudilusi ir atskilusi
nuo įvairių daiktų smulkutė
medžiaga. Dulkų pavidale su-
sirenka įvairiausių rūšių pul-
verizuota masė. Ji gali būti or-
ganinė medžiaga arba visiškai
negyvoji, — paprastu dulkų
masė. Daugiausia dulkų atsi-
randa ten, kur yra didesnis ju-
lėjimas, sakysime darbo vieto-
se arba kur pati gamta suke-
ia audras. Dulkės keliuose ir
ratvėse susidaro iš susmulkin-
to purvo. Jas sukelia prava-
žiuojantis automobilis arba vė-

jas. Kelių dulkės susimaišo su
įvairiomis šiukšlėmis ir atma-
tomis. Šitokios dulkės yra pa-
vojingos sveikatai, ypačiai sau-
sėse ir vėjuotose dienose, nes
miesto gatvių dulkėse buna
džiūvos ir kitų ligų bakterijų.
Žmonės gauna "šalčius" (slo-
gas) vyriausiai iš dulkų viešo-
se vietose.

Lietus dulkę nuplauna ir su-
semia, sunėsdamas jas į srutų
vanzdžius arba į kitokias vie-
tas. Kai lietus sunėša dulkę į
pievas arba dirvas, organinė jų
dalis gelbsi augalams augti.
Kita dulkų dalis yra chemiškai per-
degusi, neturi jokios vertės or-
ganiniams augalams. Saulė ir
kaitra dulkę keičia chemiškai,
bet dulkės niekuomet neišnyk-
sta, o tik tarsi persikelia iš vie-
nos vietos į kitą. Jos visuomet
maišosi ir krinta įvairių me-
džiagų masėse.

Dulkės kaip lengvas me-
džiagos elementas, pasilaikęs
ilgesnį laiką ore, gelbsti veistis
augalams. Vėjas sunėša dulkę
sluoksni ant plikų uolų, ant se-
nų, apieistų akmeninių kelių.
Lietus suplauna jas į tirštą pur-
vo sluoksni ir, ten su dulkėmis
patekę augalų sėklos, auga ir
buijoja.

Dulkę sunaikinti negalima.
Galima jas tikėtai perkelti iš vie-
nos vietos į kitą, vadinas, lai-
kinti pašalinti valant arba slui-
jant. Juo sunkesnė kova su dul-
kėmis yra ta, kad paprasta aki-
mi sunku jas pastebėti. Tikėtai
per padidinus stiklus arba
stipriame saulės spindulyje ma-
tosi nepaprastai tiršta dulkų
masė. Net lietaus vanduo nėra
laisvas nuo dulkų. Lietaus van-
duo paprastai nėra tyras, jis
yra rusvas. Kai lietaus vanduo
nusistovi, dugne atsiranda smul-
kių dulkų dumblas, kuriame
yra naudingos augmenims trą-
šos. Užtat taip yra, kad oras
nėra laisvas nuo žemės dulkų.
Lietaus krituliai arba garai su-
semia dulkę dar ore, o su la-
šais jos nukrinta žemėn.

Dulkės turi svorį, nes jose
yra sunkios medžiagos dalelės.
Medžio, stiklo dirbtuvėse ir ka-
syklose yra daug dulkų. Šito-
kios dulkės labai pavojingos
kvėpavimo organams, nes žmo-
gus kvėpuodamas orą, į plau-
čius traukia dulkę. Šitos rū-
šies dulkės yra sunkios ir aš-
trios. Patekę į kvėpavimo or-
ganus, didelę jų dalį ten pasi-
lika ir daugelyje atsitikimų
pakrikdo žmogaus sveikatą.

Moderniškos dirbtuvės yra
tiksliai statomos be langų, kad
juo mažiau dulkų patektų iš
oro. Tos rūšies dirbtuvės turi
gerus vintiliatorius, kurie ko-
šia orą ir daugumą dulkų su-
semia ir ištraukia laukan.

Namų šeimininkės gal geirau-
siai žino dulkų pasėkas, kaip
jos naikina daiktus. Jeigu ne-
valytum dulkų, su laiku jos
gali sunaikinti arba sugadinti
ne tik drabužį, bet ir porce-
lianą. Ypačiai miesto dulkės,
kuriose yra daug anglirugš-
čio, chemiškai veikia į daiktus.
Padaro juos tamsiais arba nu-

VISOKIOS INFORMACIJOS

APSAUGOS TRANSPORTACI-
JOS ĮSTAIGOS KALĖDINIŲ
PATARIMAI

WASHINGTONAS. — Ap-
saugos Transportacijos Įstaiga
sagina keliaujančius kalėdinių
piskinių reikalų atlikti keliones
arp 10 val. ryto ir 4 val. p.p.,
kad tuo būtų išvengta per di-
lelio susigrūdimo busų ir trol-
ey linijose.

Keliaujantieji pasipirkti ra-
ginami paklausti šių patari-
mų:

Lipkite į busus ir gatviaka-
sius tvarkingomis eilėmis.

Jeį tik galite, turėkite iš ank-
sto paruoštą reikiamą sumą ke-
lionei apmokėti.

Kad išlipantiems ar įlipan-
tiems nebūtų sunkumų, užim-
kite buso ar strykario užpa-
kalinę dalį.

Vazinėkite taksiu tik būti-
nu atveju, ir, jei turite progos,
dalinkitės vietomis su kitais.

Patys nešioti pirkinius.

Neužmirškite Šeštojo Karo
Paskolos Vajaus. Karo Bonai ir
štampai yra geriausia Kalėdų
dovana.

Čia gali prisidėti ir mokslei-
viai, keliaudami namo prieš pra-
sidedant vakarinei skubos va-
landai. (OWI)

blukusiais. Net maliava mies-
tuose greičiau chemiškai per-
lega, negu kaimuose, kur nė-
ra daug dūmų. Dūmuose vi-
suomet yra dulkų, kurios at-
siranda iš perdegusių medžia-
gų. Šitos rūšies dulkės sunku
auvalyti. Net virtuvės dulkės
as sienas yra kur kas sunkiau
nuplauti, negu tas, kurios yra
aisvos nuo virtuvės dulkų ir
suodžių. Perdegusios medžiagos
dulkės turi tam tikro riebumo,
o šis riebumas labai veikia ma-
liavotą paviršių.

— Mikas Šileikis.

PIRKITE KARO BONUS

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS DRAUGAMS IR PAŽISTAMIEMS

S. M. SKUDAS

GRABORIUS IR DIREKTORIUS

718 W. 18th Street Tel. Monroe 3377

LINKSMŲ KALĖDŲ IR SEKMINGŲ
NAUJŲ METŲ
LINKIU VISIEMS

John F. Eudeikis

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Seniausia ir Didžiausia Laidotuvių Įstaiga

AMBULANCE

Dieną ir Naktį

Visi Tel. YARDS 1741-1742

4605-07 So. Harmitage Ave.

4332-34 So. California Ave.

Telefonas LAFayette 0727

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ
Ir
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Linkiu Visiems Lietuviams

Anthony B. Petkus
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 S. Western Ave. Tel. GROvehill 0142

1410 So. 50th Ave. Tel. CICero 2109

CHICAGO, ILL.

CICERO, ILL.

KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Linki Visiems Chicago Lietuviams

NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIŲ ASSOCIACIJOS

J. LIULEVIČIUS

4348 SO. CALIFORNIA AVENUE Phone LAFAYETTE 3572

P. J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET 710 WEST 18th STREET
Telephone YARDS 1419

I. J. ZOLP

1646 WEST 46th STREET Phone YARDS 0781

MAŽEIKA

EVANAUSKAS

3319 LITUANICA AVENUE Phone YARDS 1138-1139

LACHAWICZ IR SUNUS

TEL.: CANAL 2515 PULL. 1270 COMMODORE 5765
2314 WEST 23rd PLACE 10756 SO. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVENUE Phone PULLMAN 9661

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVENUE Phone YARDS 4908

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Visiems Kostumeriams, Draugams ir Pažistamiems

FRANKS' LIQUOR STORE

4012 Archer Avenue
1/4 Block East of California Ave.
Yakas and Son Phone Lafayette 2040

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
draugams ir visiems lietuviams

LIETUVIŠKA UŽEIGA

ANTANAS IR MARIJONA RUPŠIAI
IR SŪNUS ANTANUKAS
4358 So. Western Ave. Lafayette 2310

LINKSMŲ KALEDŲ, RAMIŲ IR TAIKIŲ
NAUJŲ METŲ
Draugams ir Visiems Lietuviams

JOKANTŲ ŠEIMA

4138 ARCHER AVE.
Biz. Tel. Lafayette 3052
Rez. Tel. Lafayette 4589
CHICAGO, ILLINOIS

LINKSMŲ ŽIEMOS SVENČIŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ VISIEMS DRAUGAMS IR
KOSTUMERIAMS LINKIU

JOSEPH BARTKUS TAVERN

5617 West 63rd Place
Tel. Portsmouth 6605

LINKSMŲ ŽIEMOS SVENČIŲ KALEDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Visiems Draugams ir Kostumeriams Linki

CUKUR TAVERN

Didelis pasirinkimas geros degtinės, vyno ir alaus
ANTANAS IR VERONIKA CUKUR, Sav.
732 West Cermak Road
Tel. Canal 6070

Linksmų Žiemos Švenčių Kalėdų ir Laimingų Naujų
Metų Visiems Draugams ir Kostumeriams

MIKE SRIUBAS TAVERN

543 West 63rd Street

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

Malonėje

Šiandieną ji gera.
Aš tartum kūdikis įkrintęs į save,
Nes ji užmiršo, ji užmiršo, kad minia
Ryt gali mesti akmeniui į ją.

Tegu... Rytoj, ar ne.
Dabar ramybė skubina į narvelius.
Lempelės šilkas, kvapnuma gėlių,
Ir ji gera, ir ji maža šalia manęs.

Paskum pabūs įnaini — — —
Vėl po našta pargrius ant grindinio arklys.
Vestuvių ir laidotuvių balsai pasklis,
Kaip vakar, užvakar, kaip amžinai.

Tiek lapų negyvų...
Bet koks palaimintas šis vakaras ramus.
Nors niekur niekad užmiršimo man nebus,
Tegu manysiu aš, kad ji mana. Tegu.

ŠVIETIMO KELIAI

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

kės žmonėms atlikdavo augan-
čiai kartai padėdamas, prasimo-
kyti.

Taigi, kaip aš nuėjau pas Kli-
mą mokytis mano širdyje buvo
ir pasididžiavimo ir pasiryžimo
ir kartu nerimo. Mokytojas jis
buvo tikrai geras. Lietuvių kal-
ba gerai mokė, skaitliavimo,
bendrų geografijos, istorijos,
fizikos žinių neskundė; mokė
ir rusų kalbos. Dėl tos rusų
kalbos tai man ir vėl našta pa-
sunkėjo. Nesupratau aš jos ir
nenorėjau mokytis. Buvo sun-
ku su rusų kalba, kaip pas se-
nelį su elementorium. Dabar aš
suprantu, kad tada man reikė-
jo atmintinai mokytis žodžių,
kurių vargiai suprasti galėjau
ir iš to sunkumai susidarė, to-
liau, žinoma, būčiau prasilau-
žęs, bet tada mano vaiko pro-
tas negalėjo suprasti pačios mo-
kymosi prasmės. Rusai mus
persekiuoja, o mes jų kalbos mo-
komės. Noras neėmė. Rodos,
taip gera ir lengva būtų, jei vi-
sas mokslas tik lietuviškai bū-
tų. Toks tas mokslas viliojantis
ir įdomus, jei ne ta rusų kalba,
kuri, rodos, lyg koks reketys
tolimesnį kelią uždengus laiko.

Šitaip buvo gera ir įdomu pas
Klimą mokytis. Tačiau reikėjo
labai didelių atsargumo priemo-
nių imtis, nes žandarai Klimą
sekdė. Jie žinojo, kad jis moki-
na, bet pačiupti negalėjo. Kaip
tik kas, vaikai išbėgioja, o kny-
gos paslepamos. Mokyklinės
organizacijos viršininku buvo
ūkininkas Strazdas. Jis ir pa-
baudas surinkdavo užmokėti ru-
sams, kaip Klimą pagaudavo.
Įdomus buvo ūkininkas Straz-
das: didelis žmogus, gerokai
per šešias pėdas, o gal ir visas
septynias. Kai eidavo iš bažny-
čios, tai visa galva už kitus di-
desnis. O apie jį visada visas
būrys žmonių. Eidavo būdavo
jis iš miestelio, o apie jį visas
būrys vyrų ir moterų, kaip avių
apie piemenį. Sekdavo jį žmo-
nės aplink susispietę, o jis visa-
da ką nors pasakoja. Baisus pa-
sakorius buvo. Atrodo, kad jis
taip pasakodamas ir visokias
instrukcijas žmonėms suteikda-
vo. Žmonės juokdavosi, saky-
davo: Strazdas didelis žmogus,
žandarą iš toli pamato. Taigi
besimokant buvo amžina lai-
mė, kad žandarai užklups. Vie-
ną kartą ir užklupo. Mes vaikai
išbėgome į lankas ir čiuožėme
ant ledo, bet knygas nespėta pa-
slėpti. Tik pamačiau iš lankų,
kad pilnas kiemas žandarų su
kardais priskambėjo ir visi į vi-
dų subildėjo. Už kiek laiko iš-
sivedė mūsų mokytoją Klimą ir
susodinę į vežimą išvežė. Jiems
išvažiavus, mes vaikai, subėgo-
me atgal, kaip žvirbliukai į iš-
draskytą lizdą. Pamačiau, kad
ant stalo rusiškos knygos palik-
tos, o lietuviškos išvežtos. Piki-
ta ir koku pasidarė, lyg kokį
kamuolį kas į gerklę būtų įki-
šęs. Kažkaip savyje pamaniau:
gerai nereiks rusiškai mokytis.
Tai buvo savęs raminimas, o iš
kitos pusės mano didelis įtūži-
mas ant rusiškos kalbos, kuri
man vaikui sunkiai davėsi. Ma-

VISOKIOS INFORMACIJOS

ASTUONI PATARIMAI KU-
RUI SUTAUPYTI.

WASHINGTONAS. — Pet-
roliaus viceadministratorius,
Ralph K. Davis, pataria viso-
mis priemonėmis taupyti ku-
renamąją alyvą, kad ilgiau iš-
laikytumėme turimasias at-
sargas. Patarimai yra šie:

1. Nevartoti virtuvinių kros-
nių namų apšildymui.
2. Naudoti kaip galima ma-
žiau karšto vandens. Nevarto-
ti tekančio karšto vandens
lėkščių ir rankų plovimui.
3. Šildant namą, uždaryti
nenaudojamus kambarius.
4. Šildyti kambarius židi-
niu (fireplaces) kurenimu.
5. Kad šiluma neišeitų pro
stiklą, įtaisyti dvigubus lan-
gus ir duris.
6. Aukštų (attic) grindis in-
suliuoti mineralinėmis, vilno-
mis ir panašiomis medžiago-
mis.
7. Kur tik galima, insuliuoti
namų išorines sienas.
8. Apkamšyti langus ir duris,
kad nebūtų pūtimo. (OWI)

neturėjau. Mokytojas buvo gy-
venimas.

Manchester, Anglija.

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
visiems kostumeriams ir draugams

JONAS IR JULĖ GRIŠKĖNAI UŽEIGA

739 E. 92nd Place Chicago, Illinois
Tel. STEwart 0284

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
draugams ir kostumeriams

VIKTORAS IR BARBORA KAZIMIERAICIAI IR ŠEIMA UŽEIGOS SAVININKAI

4014 South Western Avenue
Telefonas LAFAYETTE 4645 CHICAGO, ILL.

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Linkime Draugams ir Kostumeriams

BRIDGEPORT TAVERN

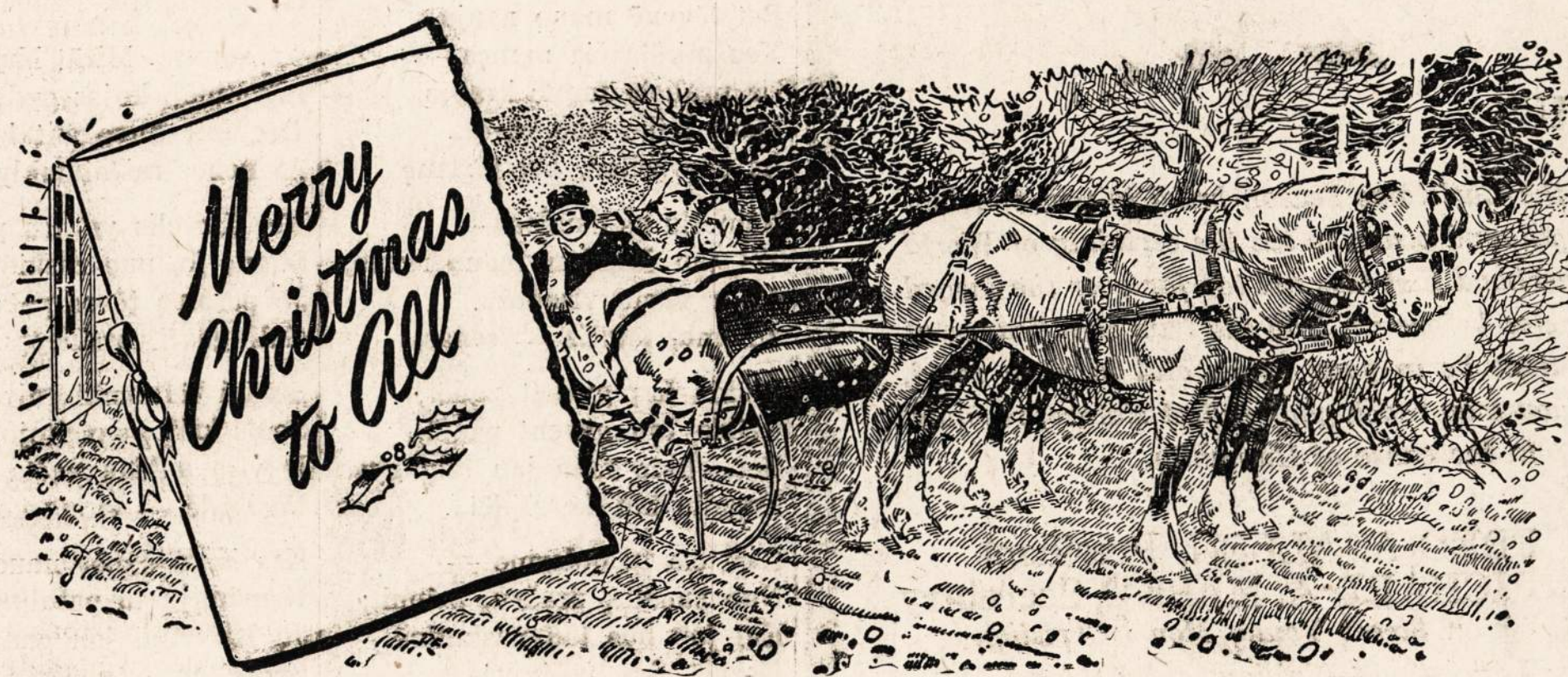
ANTON CHURAS, Prop.
3253 S. Halsted St. Tel. Victory 8684

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS!

Chicago Savings and Loan Association

6816 SO. WESTERN AVENUE Tel. GROvehill 0306

ATSIMINKITE MUSŲ KOVOJANČIUS VYRUS
SU EKSTRA KARO BONAIS KALEDOMS

O'Malley & McKay, Inc.

GENERAL INSURANCE AGENTS

Reikalaukit savo atstovo arba brokerio apdrausti savo
namą, rakandus arba kitokias brangenynes mūsų įstai-
goj. Mes esame Pirmos Rusijos nariai The Chicago
Board of Underwriters

222 West Adams St.

Room 1548-54

Telephone CENTral 5208

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
Visiems Lietuviams

Pirkit Karo Bonus ir Stampas

A. A. SLAKIS

PAČTOJ

(KIRVELIS IR JO
TRYŠ SUNŲS)

Kas nežino to miesto,io,
Už Garnių, už Kultuvos,
Kuris stovi šalia kelio
Jau nuo pradžios Lietuvos?

Ten jau yra trys traktoriai,
Mokyklėlė dar ankšta,
Kei lygiai "L. gotyriai"
Ir visai nauja pašta.

Pačtą tą visi atlenko
Fugaus aieng iš kaimų —
Laukia, dėjandami ranką,
iš Amerikos laiškų...

Taip ir Purgirių Kirveis
(Trys Amerikoje vaikai),
Avažiavęs į miestelį,
Lankosi pačtojų dažnai.

Vis, mat, rašo kartais sunys,
žada dar gi ir padėt —
Nepašykšti, kartais buna,
Dolerį laiskan įdėt...

Skaito senis, gavęs laišką,
Šypsodamas, ten — pačtojų;
Drukavoti žodžiai aiškiai,
Kaip avių buriai lankojo...

"Mielas tėve" — vienas rašo:
"Tu tik biškį pakentėk!..."
Ir paskui gražiai paprašo:
"Dar tik biškį palukėk!..."

Aš sugrįšiu, čia man bloga —
Tik turiu dar praturtėt,
Siunčiu čia — taisykis stoga,
Kol parvyksiu tau padėt..."

Kitas rašo: "Tėve, sunku
Man Amerikoje gyvent,
Aš jaučiu, kad greit smunku —
Reiks sugrįžti nors pasent.

Einu dirbti — anglių kasti,
Dolerius iš jų kalu,
Bet galiu gerai suvesti
Vos tik galą su galu...

Tau reikėtų, tėve, duonos
Jau nuo mūsų — uždirbtos,
Kad pakankamai but klunuos,
Bet — tu pats žinai: be jos

Jeigu buti man netenka,
Tai daugiau ne ką turiu,
O čia jėgos jau išsenka —
Ir šeimyną jau turiu...

Bet, prabočyk, tėve mano,
Tiek tau siunčiu, kiek galiu —
Tau laiške per okeaną
Penkių dolerių siunčiu..."

Trečias rašo: "Sveikas, tėtusi-
Invalidas aš esu,
Francijoje buvojau mušy —
Su lazdom tik pačinu..."

Bet tėvynė mano nauja,
Neužmiršta čia manęs —
Už pralieta mano kraują
Mane laiko nuo savės...

Aš sugrįžčiau, bet į žemę
Neįnešiu aš naudos —
Tai jau čia, kur mane remia,
Aš ir busiu visados...

Žinoma, tėtusi — senas,
Reikia tau gyvent padėt,
Reikia tau gyvent padėt,
Bet... kaip man jau taip gyve-

Negaliu tau daug įdėt... [nas,
Rasi čia tu dolerinę —
Nuo sunaus, prašau, priimk;
Kai jau bus tau paskutinė —
Darbininką pasiimk!

Likis sveikas, tvirtas, drutas —
Greitai dar nenusilpnėk!..
Neklausiau tavęs — pakutas
Einu... Tu sakei: Nebėgk!...

Matau, kad jei ne ruskis —
Tai pražudė vokiečiai...
Na, tėtusi, sveikas triusis,
Kol dar kojos tau laikys!..."

Taip Kirvelis atrašytas
Džiaugiasi sunų laiškais;
Ir širdis jo subadyta
Jų vargais ir jų skausmais.

Senis mato savo laimę —
Neapleidę jo vaikai,
Jis — stipriausias visam kaime,
Jei sugrįš kuris... Laikai

Gali nauji atsistoti
Ir senatvę užliuliot...
Mėgsta senis pasvajoti
Ir sapnais pasigražuot...

Bet dangus nebuna blaivas,
Saulė šviečia neilgai,
Ir gyvatė kartais raivos
Prie lizdelio, kur šiltai

Tupi mylimi paukščiukai —
Lyg svajonės kad žmogaus,
Pasidaro truputiukai
Ir iš indo, jei sudauš...

Taip ir senis, tas Kirveis,
Susilaukė širdgėlos —
Ją padarė jam laiškėlis
Gautas iš naujos pačtos...

"Jūsų sunui atsitiko
Kasant anglis, negerai...
Vieni kaulai jo paliko,
Kai užsidegė gazai..."

Bet jų prašom neliudėti —
Galit pinigų jų gaut,
Reikia jums tik ten pradėti —
Ir, kur reik, pasiteiraut..."

Širdis seniui lyg pakibo:
"Vieni kaulai!.. Tie gazai!..
Ir nuo to jis kiek apžlibo
Ir bemato jau silpnai..."

Bet, papratęs smugius kėsti,
Senis kenčia tą kantriai,
(Kai jau žmogus žemėj sėsti —
Jauti, gal, netaip jautriai...).

Bet, likimui nepakanka
Pasitytiot iš aukos:
Jo prisilgusioji ranka
Spausti žmogų neįstos.

Taip ir senį, tą Kirvelį,
Prisilgę ranka pikta,
Lyg nusilpusį medelį,
Kad išrovusi audra...

Atsilankęs, kitą kartą,
Senis žinomoj pačtojų,
Gavo laišką, plėšia, varto,
Truksta net minčių galvoj.

Kam ta popiera prispausta
Antspaudinių rutulių,
O viduj kažkas atspausta
Iš žodelių tik kelių?..

"... sunus... Mirė! Nuo žaizdų...
Ligoninėj, kojas gydė...
Tas, kur buvo ant lazdy..." —
Ar nebus raštai suklydę?..

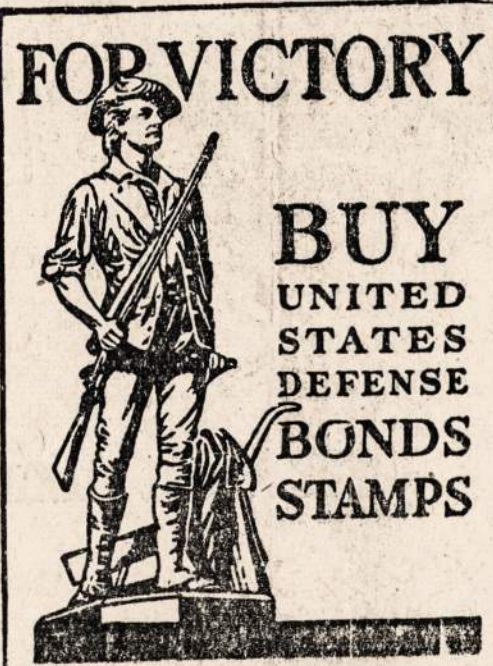
Ne, Kirvelis yr' tas pats —
Sunus jo, nuo ruskio slėpės...
Jo pašalpą tėvas pats
Gali gauti, atsiliėpęs...

Seniui vėl sunki galva —
Senis krito, suvaitojo,
Ir visa aukšta pašta —
Pasirodė — virsta kojom...

Kas iš to dabar nauda —
Kruvinųjų tų pašalpų,
Jų Kirveliui jau gana!..
Senis ten — pačtojų — apalpo...

Atsigavus jam, domiai
Klausinėjo jį apspitę,
Bet — lyg žodžių žioburiai
Butų iš burnos iškritę...

PIRKITE KARO BONUS

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ
IR NAUJŲ METŲ!

Pirkit Karo Bonus ir Stampas

JOHN T. ZURIS
TEISEJAS

Senis nuo tokios žinios
Žado visiškai nustojo,
Prie širdies viduj skaudžios
Lyg dantimis kažkas kapojo...

Jau Kirvelis nebe tas
Vaikščiojo savame kaime,
Pasinėręs į dumas
Apie buvusiąją laimę...

(Juk vis tiek laimingas tas,
Kam nors ko ir laukti yra
Ir "ikėtis, kad atas
Seną tėvą sunys vyrat!...).

Jau, Kirvelis manė, bus
Galas jo širdies kankynei
Ir gal greit ramiai sužus
Kaulai jo senam kapyne.

Bet ne to sulaukė jis —
Dar sulaukė liudną žinią:
Ten, Amerikoje, vagis
(Ar tai vagys), užrakinę

sunų trečią jo viduj
Užtroškino mirtinai,
Pasirodė gi paskui —
Dingę jojo pinigai...

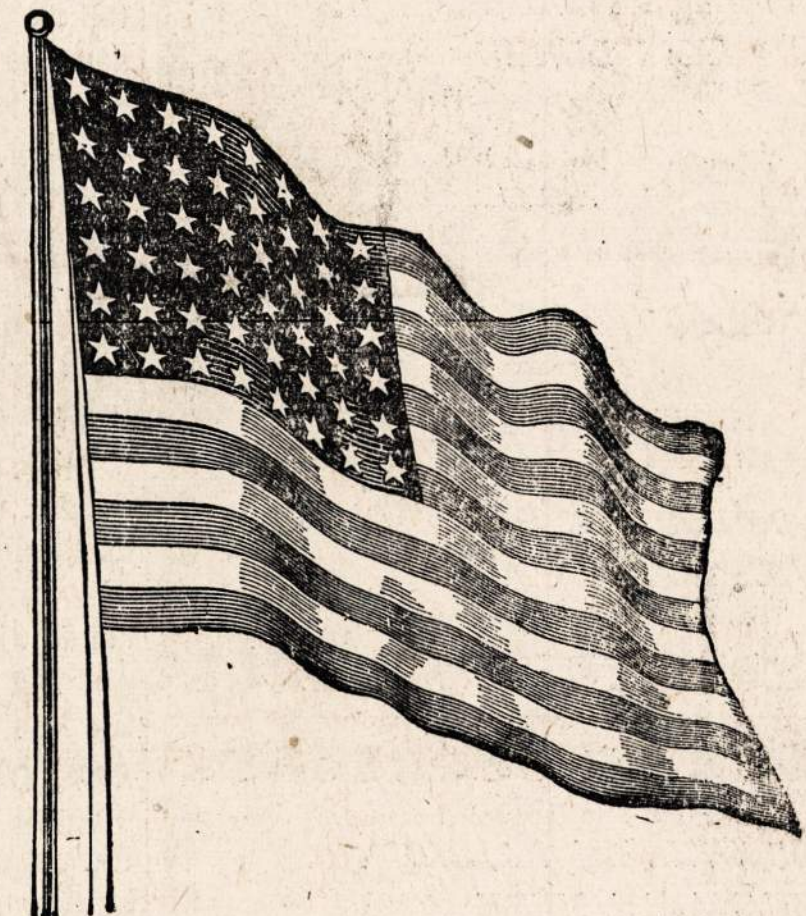
Bet jo buvus apdrauda,
Tėvo vardu užrašyta,
Ir ji atsiusta visa,
Štai, nei tėvo neprasyta...

Ir Kirvelio pabaiga
Iš tikrųjų jau atėjo,
Kupina žmonių pašta
Jį turtingą nužūrėjo.

Grįžo senis vakare
Iš miestelio pėsčias vienas,
Rado peilį jo smakre...
Taip jis baigė savo dienas...

[Eilės tyčia rašytos žmonių
kalbama kalba].
Arėjas Vitkauskas

PIRKITE KARO BONUS

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
DRAUGAMS IR VISIEMS LIETUVIAMS

DARIUS-GIRENAS
Post No. 271
AMERICAN LEGION

4416 So. Western Avenue
Tel. Lafayette 8484

JOS. A. RACHUS, Commander

LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Visiems Lietuviams

Alex G. Kumskis
Prezidentas Lietuvių
Demokratų Lygos

TO YOU

May the Christmas Season bring to you spiritual
strength, and vision to see the certainty of World
Brotherhood that lays not too far over the jagged
pinnacles before us. May the true significance of
Christmas be in your heart, and in your mind,
that you may reach your fullest stature, resolute,
strong in the cause of Humanity.

FRED A. ALLEN, President
RICHARD A. MASKE, Secretary
Division Street Young Men's Christian
Association—Division and Ashland.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LINKIME MUSŲ KOSTUMERIAMS IR RĖMEJAMS

4211 ARCHER AVENUE
Tel. Lafayette 3636

PIRKITE KARO BONUS

PIRKITE KARO BONUS

PIRKITE KARO BONUS